

Landsstyreformandens nytårstale 2007

Kære alle borgere i vort land.

Med ønsket om et godt helbred og det bedste for jer alle, ønsker jeg på Landsstyrets vegne alle et godt nytår og tak for det samarbejde I har ydet for at sikre udvikling og fremdrift for vort land.

Vi er nu gået ind i nye og afgørende skelsættende år for udviklingen i Grønland. Og selv om vi gennem Hjemmestyreordningen har opnået mange og gode resultater, må vi videre, for at kunne indfri den nye tids udfordringer.

Vi må videre fra trygge og trådte slædespor, lære at tænke i nye baner, og nye måder at udvikle os på. Vi må have mod og tro på os selv i valget af vore nye mål.

Når vi iværksætter nye initiativer, vil nogen søge at så tvivl, men håbet om gode resultater skaber lys på vor rute.

I efteråret vedtog alle Landstingets partier den kommende kommunale strukturreform. Beslutningen vil skabe betydelige ændringer i udviklingen af vort samfund.

I tilknytning til beslutningen vil opgaver for op til 1 milliard kroner som Grønlands Hjemmestyre varetager i dag, blive overdraget til kommunerne i perioden 2009 til 2013.

Den næste opgave i denne forbindelse er, at Grønlands Hjemmestyre i samarbejde med kommunerne træffer beslutning omkring hvilke opgaver som skal overføres til kommunerne. Jeg tror og forventer, at kommunerne selvstændigt og med ihærdighed vil deltage i løsningen af denne opgave.

I forbindelse med den igangværende strukturreform, har borgerne i alle dele af vort land, mulighed for at deltage i beslutningsprocessen omkring dagligdagen i vort liv som vedrører os alle. Det giver os mulighed for at udvikle fællesskabsfølelsen og bane vejen for at højne medansvarlighedsfølelsen og det bør udnyttes godt.

En anden vigtig begivenhed i år bliver, er når det fælles dansk grønlandske selvstyrekommission bliver færdig med sit arbejde og afleverer bestænkning til efteråret.

Vi venter med spænding og interesse på betænkningen.

Vi er bevidst om, at der i vort forhold til Danmark er vigtige spørgsmål, som kan skabe uenighed. Spørgsmålet omkring ejendomsretten til vort land, spørgsmålet omkring ind-

tægtsfordelingsordningen på råstofområdet, og spørgsmål omkring kompetenceforhold i udenrigsanliggender kan formentlig skabe uenighed.

Disse emner skal diskuteres, og der skal etableres afklaring omkring vore relationer til Danmark, inden vi udarbejder indstillinger til Landsstyret og den danske regering. Indtil da skal vi ikke sidde med hænderne på skødet, og blot håbe på gode resultater.

Nej, vi skal allerede nu i gang med at forberede os på at overtage større ansvarsområder.

Dagen hvor vi udråber ejendomsretten til hele vort land, vil give os vor selvstændighed, derom er der ingen tvivl. På vores vej mod dette har vi nu været igennem en hjemmestyreordning, og skal også igennem et selvstyre - på vores vej mod endelig selvstændighed.

I denne udvikling har Danmark gennem sin underskrivelse af FN-resolutionen forpligtigelse til at være med til at bane vejen.

FN resolution nr. 1803 fra 1962 har bl.a. følgende ordlyd: *“Et folk må aldrig berøves sine eksistensmuligheder”*.

Derfor må Danmark deltage i vore bestræbelserne på at skabe økonomiske muligheder, på vores vej til større selvstændighed. Hvis vi skal skabe forbedring i vore økonomiske muligheder, skal vi udvikle vores samarbejde med udlandet. Vi kan selv vedligeholde vore relationer med vore samarbejdspartnere - hvis vi hele tiden skal spørge først, kan vi ikke udvikle os selvstændigt.

I disse år er efterforskningen af mineraler og olieressourcer steget betydeligt i vort land. Det er det største antal selskaber nogen sinde, som er i gang med efterforskningsaktiviteter. I denne tid er der givet 60 efterforskningstilladelser.

Nu går man i gang med nye olieefterforskningsaktiviteter, og vi kan regne med at midlerne som bruges på efterforskning stiger yderligere.

Den interesse som de multinationale olie- og mineraludvindingselskaber viser de ikke levende ressourcer, tyder på en tro på det dyrebare ressourcer i Grønlands undergrund.

Samtidig har vi en stærk tiltro til, at der i de nærmeste årrække vil blive åbnet nye mineraludvindingsområder. Derfor mener jeg, at vi i forbindelse med udnyttelse af de ikke levende ressourcer har grund til optimisme i de kommende år.

Et betydeligt økonomisk fundament kan blive lagt gennem udnyttelse af de ikke levende ressourcer i det kommende årrække, som kan blive en døråbner til en selvstændig grønlandsk økonomi, og derfor er det meget vigtigt at vi gennemtænker situationen grundigt. Danmark må være med til at løfte opgaven, således at vi gennem gensidig respekt og forståelse kan skabe en råstofordning som ikke er ringere end den ordning som Færøerne har fået.

Arbejdet med forberedelse af vort selvstændighed er en meget stor opgave.

På mange områder skal lovgivningen i Rigsfællesskabet tilpasses. For at kunne gennemføre disse opgaver tilfredsstillende, vil vi udpege medarbejdere som skal gennemføre disse ekstraordinære opgaver. Gruppen skal påbegynde opgaveløsningen snarest.

Denne gruppe skal gennemføre udredningsarbejdet, således at vi når selvstyrekommissionens betænkning forelægger kan udarbejde forhandlingsgrundlaget for de dansk grønlandske forhandlinger.

Vi vil sørge for at befolkningen kan følge med i opgaveløsningen. Inden afstemning omkring selvstyrets etablering gennemføres, skal der iværksættes en informationskampagne for befolkningen.

Vi er nu gået i gang med en årrække, hvor der skal gennemføres samfundsreformer. Produktivitet, effektiviseringer og vedvarende efteruddannelse må være vore mål. Vi har alle pligt til at orientere os om den rette vej mod selvstændighed.

Vi må skabe fremadrettet og stabil grundlag for vort lands økonomiske udvikling.

Den positive økonomiske udvikling, som vi har haft gennem en årrække, er også fortsat sidste år. Ledigheden er faldende, skatteindtægterne har været stigende og Landskassen har en beholdning på omkring 2 milliarder kroner.

Derfor har vi gennem finansloven tænkt langsigtet, og gennemfører investering af beholdningen, med henblik på at forrente investeringen.

I finansloven og overslagsårene har vi godt nok arbejdet med underskud, men dette med henblik på at sikre fremtiden. Investeringerne vil blive forrentet og skabe nye indtægter, og jeg er stolt over at vi kan investere uden at gå på lånemarkedet.

Vi har afsat mange midler for at højne uddannelsesniveaet og arbejdskraftens kvalifikationer - dette er en investering i fremtiden. Vi skal huske på, at høj uddannelsesniveau og kvalifikationer altid kan betale sig.

For at styrke erhvervsudviklingen nedsættes selskabsskatten. Samtidig laver vi en mobilitetsfond for at fremme arbejdsstyrkens bosætningsmuligheder i de erhvervsaktive lokalområder.

Vi har dog ikke alene fokuseret på de mange anlægsopgaver, mennesket som skal løfte opgaverne i samfundsudviklingen skal også følge med.

Krop og sjæl er jo en helhed, og hvis vi kun har fokus på det fysiske, vil vi begynde at ”halte”.

Vi har alle et ansvar for at vi har et sundt, indholdsrigt og et givende livsforløb.

I dag på årets første dag - nytåret – vil jeg ikke undlade, at mindes alle vores kære som er gået bort i det forgangne år.

I familiemedlemmer - og andre som savner deres kære - modtag min medfølelse, og lad os mindes de glade stunder det afdøde har været del af - lad disse stunder give os styrken på livets vej.

Døden kan i nogle tilfælde komme til os uden varsel.

Når døden indtræder på baggrund af sygdom, kan det være en velsignelse, men andre vælger selv at gå i døden.

Selv mord er et meget tungt samfundsproblem - det kan vi ikke benægte. Vi er en lille befolkning, og vi bliver alle ramt, og kan rammes.

Tingenes tilstand er meget vanskeligt at acceptere, da vi ikke entydigt kan pege på årsager. Men det er nødvendigt, at vi til stadighed minder os selv om at vi gennem hele livet lærer. Og selv om vi kan ønske os glæden ved alle livets dage, er der dage, som er vanskeligere at overkomme. Midt i det dystre skal vi altid kunne finde styrken og glæden ved livet. Livet er en dyrebar gave, som vi skal værne om.

Og tak for at livet har mange positive sider. I disse år mærker jeg, at vi er blevet mere åbne omkring emner, som vi før i tiden var tabu. Vi tager afstand fra uacceptable handlinger. Seksuel misbrug af børn og omsorgssvigt kan ikke accepteres. Der er også megen grund til at glædes over, at der iblandt os findes medmennesker som uden at vente på myndighedernes handlinger, selv tager problemerne i egen hånd - tak til jer, fordi I er med til at løfte samfundet ved at tage et ansvar.

Kampagne mod omsorgssvigt, med inddragelse af kommunerne, er allerede igangsat og alle der er impliceret i emnet er medinddraget - og vi vil fortsætte oplysningsarbejdet. Det er min opfattelse, at der er grund til optimisme omkring de forskellige initiativer.

De sidste informationer fra uddannelsesområdet er opløftende og giver os stolthed. På baggrund af styrkelsen af rådgivningen overfor de uddannelsessøgende, er frafaldet formindsket med 15 % i de seneste år. Samtidig er antal personer under uddannelse forøget med 11 %. Derudover er uddannelsesaktiviteterne for de frafaldne fra folkeskolen igangsat gennem Pireersarfuit, ligesom opkvalificeringsaktiviteterne er gjort permanente.

Der er grund til at glædes over denne udvikling, som samtidig giver os mod på fremtiden, især på grundlag af at Ilimmarfik bliver færdigbygget i år - hvilket giver yderligere grund til optimisme. Men glæden giver ikke grundlag for at stoppe op. Vi må alle deltage for at opnå endnu bedre resultater.

“Tale alene gør det ikke, hænder skal arbejde, og dermed skabes grønlandernes fremtid”, som en af vore store digtere som ønskede grønlandernes fremskridt Aggu Lynge i skrev i en af sine digte.

Virksomhederne i vort land må i endnu højere grad deltage i samfundsudviklingen. Private virksomheder som hjemmestyreejede virksomheder - alle som en må påtage sig et medansvar i samfundsudviklingen. Alle må vi være interesserede i at fremtidens arbejdskraft er velkvalificeret.

På alle måder er det nu blevet tydeligt, at vi er en del af verdenssamfundet. Vi må med tydelig bevidsthed for vore rødder, markere os udad til. Vi må sikre vores deltagelse under de frie markeders vilkår. Vi må skabe rammerne for vores egen deltagelse - hvis vi ikke skal trænges til side - det vil ikke være tilfredsstillende, at forvente at andre vil hjælpe til. Uagtet situationen skal vi udvise samarbejdsvilje og være åbne overfor andre folkeslag, selvtilstrækkelighed vil lukke os inde, og skaber ingen udvikling.

Vort lands endnu tættere forbindelser og kontakter til udlandet, må give os styrke til sameksistens i verdenssamfundet. Sommerens nye aftalekompleks med EU åbnede op for nye muligheder, også udenfor fiskeriets område. Resultaterne har været tilfredsstillende set med grønlandske øjne, da forhandlinger med EU jo kræver mange ressourcer.

I år åbnes en direkte flyforbindelse til det nordamerikanske marked. Vi tror på en positiv udvikling indenfor turismen gennem denne nye forbindelse. Vi kan til alle tider være stolte af vort smukke og fredfyldte land.

Der har været en stigning i antallet af turister gennem sidste år, hvoraf en stor del har taget turen til Ilulissat området, som for Isfjordens vedkommende er blevet en del af Verdensarv-listen.

Alle udviklingsinitiativer hænger sammen. Ved gennemgangen af forholdene i vort land, kan vi ikke komme uden om forholdene i byggerne. For at skabe endnu større forbedringer hos bygdebefolkningen, er der sat fokus på omorganisering af varetransport og produktionsanlæg. Disse igangsatte forbedringer skal færdiggøres i år.

Fiskerierhvervet er fortsat ryggraden af vort lands økonomi. Aldrig har der været så store forekomster af rejer, som i disse år, men de meget lave verdensmarkedspriser for rejer skaber problemer for erhvervet. Fiskeriet befinder sig i en alvorlig situation og det kræver nytænkning af os.

Efter at vi gennem en årrække har drøftet en kommende ny fiskerilov, vil vi i år endeligt fremlægge lovforslaget for Landstinget. Der vil vi lægge op til bedre muligheder for fiskeriet til at kunne justere sig efter verdensmarkedspriserne indenfor lovens rammer.

Indenfor hellefiske fiskeriet indfører vi også i år en ny ordning, idet der indføres fangstkvoter. Gennemførelse af den nye ordning skal hjælpe os til at fastholde principperne for ressourcernes bevarelse og reproduktion.

Vi påregner ikke ændring af krabbekvoten i forhold til sidste år, også set i lyset af bevarelse af bstanden.

Vi må forberede os på torskens mulige tilbagevenden. Fiskerirådet er gået i gang med en forvaltningsplan, der skal sikre nødvendige styringsredskaber i tilfælde af torsken vender tilbage til vore farvande.

Landbrug og fåreavl har gode kår i disse år. Antallet af slagtelam når op på 20.000 om året, og der er fortsat mulighed for stigende antal. Fåreavlen som erhverv er under udvikling, og i dag er turisme, dyrkning af grønsager og køer til mælkeproduktion alle blevet en del af fåreavlen og det kan vi være stolte af.

Det kan ikke overses, at fangererhvervet bliver mere og mere klemmt ind i disse år. Fangst-dyrene er en stor del af vort grønlandske identitet, og en bæredygtig udnyttelse af arterne er en del af vort nationale arv, som forpligter overfor verdenssamfundet.

Vi har underskrevet en række internationale aftaler, som forpligter os til at udnytte de levende ressourcer på et bæredygtigt grundlag. At påtage sig et ansvar forpligter, hvilket skaber begrænsninger for fangerne – kvoteringer for visse arter kan vi ikke komme udenom.

Vi lever i dag i et pengestyret samfund og dette nødvendiggør en fornyet revurdering af fangererhvervet.

Betingelserne for livets opretholdelse har ændret sig fuldstændig, og det voldsomme klimaændringer er en del af billedet i dag. Vi har overlevet på grundlag af forfædrenes tilpasningsevne til livets betingelser, og vi efterkommere er langt flere og har helt andre livsforudsætninger.

Vi skal dog ikke glemme, at tilgodese fangerfamiliernes livsførelse, mange familier er jo i dag afhængig af fangsten. Fangernes livsbetingelser må respekteres, og vi skal også huske at begrænsninger ikke skal gennemføres for begrænsningernes skyld.

For at vi kan tilpasse os det ændrede livsbetingelser i tide, må vores viden holdes opdateret, hvorfor dette nødvendiggør en fortsat udvikling i den videnskabelige forskning på området.

Livsbetingelserne i resten af verden påvirkes betydelig af klimaændringernes påvirkning af de fysiske forhold i og omkring Grønland, og derfor er der stor international interesse for klimaudviklingen i Grønland.

I år starter verdenssamfundets markering af Polaråret, hvor de videnskabelige undersøgelser sættes i centrum. Initiativerne vil fortsætte i de kommende år, og dette kan vi drage nytte af. Naturinstituttet er et godt eksempel i denne forbindelse.

Siden oprettelsen har instituttet gennemført dele af forskning med udenlandsk finansiering, og har således modtaget eksterne midler på omkring 200 mio. kr. De eksterne midler har ikke alene skabt arbejdspladser og økonomisk cirkulation herhjemme, men har også så at sige givet os gratis videnskabelig viden. En viden som kan bruges i vor fortsatte tilpasning til klimaændringerne.

Et år med mange begivenheder er nu gået, men vi er på vej mod nye og endnu mere interessante begivenheder. Lad os alle hente glæde hos børnene, mod hos ungdommen og lad os hente fred og visdom fra de ældre - og lad os give hinanden styrke.

Det er glædeligt og berigende at opleve, at antallet af sunde ældre mennesker som er iblandt os er stigende. De ældres position som pejlemærker i mange familier og i resten af samfundet, er opnået igennem den store erfaring som de har fået fra livets skole.

Vi har brug for pejlemærker til at holde os på rette kurs, det er vores pligt som efterkommere, at følge den retning som de gamle har viderebragt fra vores forfædre.

Børn som unge og alle os andre, vi har alle mulighed for at nyde godt af den visdom, fred og tryghed som de ældre kan give os.

Lad os huske, at vi alle som mennesker har noget at give andre, som vil være berigende for os alle. Følelsen af at der er behov for os alle, giver os kræfter, og giver livet mening.

Modtag min inderligste tak til alle som medvirker til samfundets ve og vel.

Jeg håber at det nye år vil give os alle lykke og fremgang. Lad os følges i respekt.

Godt nytår,

Gud, beskyt vort land.